

N:o 9.

Ank. till Riksd. Kansli d. 16 Mars 1869, kl. 7 e. m.

Betänkande, angående villkoren för bränvins tillverkning.

Jemlikt 40 § Riksdags-ordningen får Bevillnings-Utskottet härmed afgifva Ut-låtande i anledning af de inom Kamrarne väckta och till Utskottet hänvisade motio-ner, hvilka afse förändring i den rörande villkoren för bränvinstillverkning nu gällande Förordning af den 17 Maj 1867.

Härvid har Utskottet ansett lämpligast att, i likhet med hvad under föregående riksdagar egt rum, under hvarje särskild paragraf upptaga de dervid af motionär framställda ändringsförslag.

§ 2.

Beträffande tiden för bränvinstillverknings utöfvande har genom en i Andra Kammaren väckt motion (N:o 301) af Herr *C. F. Ridderstad* blifvit föreslaget, att terminen för bränvinsbränning af renlaf måtte utsträckas äfven till sommarmånaderna, såsom den för denna handtering lämpligaste tiden.

Utskottet, som helst skulle se, att den af motionären föreslagna utsträckning af bränningsterminen måtte kunna medgifvas för all bränvinstillverkning, ehuru det icke nu trott sig finna någon utsigt för en sådan åtgärds genomdrifvande, har deremot icke ansett sig kunna förorda en dylik undantagsförmån för något särskildt slag af bränvinstillverkning och får derföre hemställa,

att ofvannämnda motion icke må vinna Riksdagens bifall.

§ 4.

Uti Andra Kammaren hafva Herrar *Jöns Olsson* i Qvarnbrodda (motion N:o 35) och *Per Nilsson* från Christianstads län (motion N:o 147) till förändring af nuvarande stadgande yrkat: den förre, att tillverkningens minimibelopp må nedsättas från 300 till 100 kannor; den sednare, att bränvinstillverkningen från den 1 Oktober till den 30 April måtte lemnas fri utan alla bestämmelser om den dagliga tillverkningens högsta eller lägsta belopp, hvarjemte motionären, för att möjliggöra den åsyftade förändringen, äfven föreslagit tillverkningens beskattning efter mäskekarens rymd, hvilket sednare yrkande här nedan under § 17 är af Utskottet besvaradt.

Då vid föregående riksdagar motioner i ofvananförda syfte upprepade gånger förekommit, och de skäl, som föranledt deras afstyrkande, också gång efter annan ganska vidlyftigt blifvit framställda, har Utskottet nu icke ansett sig behöfva till stöd för sin åsigt anföra något annat, än att de nämnda förslagen tydligen utgå från ett mer eller mindre fullständigt förnekande af de grundsatser, som i vår nuvarande bränvinslagstiftning gjort sig gällande och som i tillämpningen visat välgörande verkningar; att nedsättningen och än mera upphäfvandet af den dagliga tillverkningens minimum skulle syfta till återinförande af husbehofsbränningen och tillintetgörande af den fabriksindustri, hvartill bränvinsbränningen genom lagstiftningen blifvit hänvisad; att de i högst betydlig mån skulle fördyra och äfven försvåra kontrollen öfver tillverkningen; och att sålunda denna lagstiftnings tvänne stora syftemål, bränvinsförbrukningens begränsning och statsintägternas betryggande, genom antagande af motionärernes förslag skulle på det kraftigasté motverkas. Utskottet får derföre till Riksdagen hemställa,

1:o) att Herr *Jöns Olssons* motion icke må bifallas;

2:o) att Herr *Per Nilssons* motion i här berörda punkt icke må vinna afseende.

§ 17.

Uti en i Andra Kammaren väckt motion (N:o 202) har Herr *Petter Andersson* framställt det yrkandet, att bränvinstillverkningsafgiften måtte nedsättas till 50 öre per kanna; hvarjemte Herr *Per Nilsson* från Christianstads län, i sammanhang med sitt under föregående paragraf anförda yrkande, äfven hemställt, att tillverkningsafgiften måtte bestämmas, icke efter tillverkningens kannetal, utan efter mäskekarets rymd.

Då Utskottet icke kunnat föreställa sig att ju icke den af den förstnämnde motionären föreslagna nedsättning i afgiften till en högst betänklig grad skulle rubba

den af Kongl. Maj:t framlagda beräkning öfver bränvinsskattens belopp och då statsregleringen icke heller synes gifva anledning till någon afgiftens förminskning, anser sig Utskottet redan af detta skäl, och utan att behöfva inlåta sig i pröfning af hvad motionären för öfrigt i ämnet anfört, till Riksdagen böra hemställa,

att Herr P. Anderssons motion icke må till någon åtgärd föranleda.

Beträffande Herr P. Nilssons förslag till ny beskattningsgrund för bränvinstillverkningen, har Utskottet funnit sig öfvertygad, att en sådan förändring skulle medföra så betydligt ökade svårigheter för utöfvande af kontroll öfver tillverkningen, att de, nära nog synas oöfvervinnerliga; och enär dessutom den nya beskattningsgrunden vore nödvändig endast under förutsättning af tillverkningens frigörande från alla bestämmelser rörande dess minimibelopp, får Utskottet till Riksdagen hemställa,

att äfven denna del af Herr P. Nilssons motion icke må bifallas.

§§ 19 och 20.

Då för närvarande är stadgad, att afgiften för tillverkning och öfvertillverkning af bränvin skall i landträneriet erläggas, samt att det öfverskott af tillverkad bränvin, som vid kontrollörens afresa under dennes insegel blifvit förvaradt, icke må under andra vilkor uttagas, än att kronobetjenten i orten, mot erhållande af qvitto å erlagd öfvertillverkningsafgift, förseglingen bryter och bränvinet utlemnar, hafva nu (i motioner N:is 214 och 70) Herrar *G. Bjerkander* och *O. T. Rylander* uti Andra Kammaren yrkat: den förre, att tillverkningsafgiften må erläggas hos ortens kronofogde; den sednare 1:o) att så väl tillverknings- som öfvertillverkningsafgift må erläggas antingen i landträneriet eller hos ortens kronofogde, med skyldighet för den sednare att genast till landträneriet insända medlen, samt 2:o) att, då tillverkaren erhållit qvitto å insänd öfvertillverkningsafgift, må han ega att sjelf i vittens närvaro bryta kontrollörens insegel och det förvarade bränvinet uttaga.

Då Utskottet måste erkänna, att Staten icke å bränvinstillverkningen bör lägga större band och tunga, än som af den särskilda lagstiftningens egna ändamål nödvändigt påkallas, och då det icke kan förnekas, att det nu föreskrifna sätt för tillverkningsafgifternas erläggande kan vara med åtskilliga olägenheter för tillverkaren förbundet, har Utskottet, som icke velat med en ny penningeuppörd och nytt ansvar belasta orternas kronofogdar, likväl, för att i någon mån åvägabringa den lättnad för tillverkare, som motionärerne begärt, ånyo upptagit ett af Bevillnings-Utskottet vid 1865—1866 årens riksdag framställt förslag, och får derföre till Riksdagen hemställa, att, med anledning af Herr Bjerkanders och första punkten af Herr Rylanders motion, för §§ 19 och 20 2 mom. må föreslås följande lydelse:

tillverkare må vara berättigad att från postkontor i bref under öppen rekommendation till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande insända afgiften, åtföljd af uträkning öfver tillverkningsbeloppet; landtränkmästare skall vara skyldig att öfver afgiftens emottagande utfärda qvitto och, der så äskas, detsamma, efter behörig annotation i landskontoret och emot erhållen godtgörelse af Två Riksdaler, tillverkaren i rekommenderadt bref tillsända; i dylikt fall må tillverkning börjas, när tillverkare med postkontorets qvitto styrker, att afgiften blifvit der aflemnad.

I afseende åter å sednare punkten af Herr Rylanders förslag har Utskottet icke ansett den der framställda bestämmelse väl förenlig med krafvet på noggrann kontroll öfver skyldigheternas fullgörande; och hemställer därför, att Riksdagen icke må bifalla den sednare punkten af Herr Rylanders motion.

§ 21.

För närvarande är stadgadt, att, i fall under termin tillverkning ej skulle uppgå till det belopp, hvarför afgift blifvit erlagd, ege tillverkaren, att, då sådant förhållande med bränvinskontrollörens intyg är styrkt, återlyfta så stor del af afgiften, som mot undertillverkningen svarar, dock att det sålunda återlyftade ej må öfverstiga en femtedel af den erlagda afgiften.

Häruti har Herr *A. J. Sandstedt*, hufvudsakligen med afseende å svårigheten för bränvinstillverkaren att på förhand bestämma det af tillfälliga omständigheter beroende tillverkningsbeloppet, uti en i Andra Kammaren väckt motion föreslagit, att tillverkaren måtte vid bränningsterminens slut återfå så stor andel af den erlagda skatten, som svarar emot hvad uti hans anmälda tillverkning brister intill nu gällande minimum 240 kamor.

Utskottet har måst godkänna de skäl, som motionären för sitt yrkande anfört, och då man, utom nödvändigheten att uppehålla bestämmelsen rörande tillverkningens minimibelopp, icke torde kunna uppvisa någon grund, hvarför Staten skulle uppbära afgift för icke tillverkad bränvin, och då det af erfarenheten blifvit ådagalagdt, att vid större brännerier den af oförutsedda och oberäkneliga omständigheter vållade undertillverkningen ofta uppgått till mer än en femtedel af den anmälda tillverkningen, anser sig Utskottet böra hemställa,

att Riksdagen med anledning af Herr Sandstedts motion må åt § 21 af Förordningen rörande villkoren för bränvinstillverkning gifva följande lydelse:

I fall åter, under termin, tillverkning ej skulle uppgå till det belopp, hvarför afgift blifvit erlagd, ege bränvinstillverkare att, då ett sådant förhållande med brännerikontrollörens intyg hos Vår Befallningshafvande styrkes, återlyfta så stor del af den erlagda afgiften, som mot undertillverkningen svarar; dock skall i hvarje händelse afgift erläggas för fyra femtedelar af minsta tillåtna tillverkningsbeloppet.

§ 28.

Uti en i Andra Kammaren väckt motion (N:o 153) har Herr *Johannes Andersson* föreslagit, att öfverkontrollörernes befattningar med thy åtföljande arfvoden och resekostnader hädanefter må till besparing för Staten indragas.

Vid föregående riksdagar har denna fråga upprepade gånger varit väckt, alltid under åberopande af den besparing, som genom öfverkontrollörsbefattningarnes indragning skulle åstadkommas. I likhet med hvad de tvänne sistförflutna riksdagarnes Bevillnings-Utskott häremot anfört, tillåter sig Utskottet äfven nu påminna derom, att den åsyftade besparingen af en kontant utgift till arfvoden och ersättningar för dessa befattningar högst sannolikt skulle komma att mer än uppvägas af den minskning i Statens inkomster, som genom kontrollernas försvagande lätt kan vållas. Och tror sig Utskottet hafva så mycket mera skäl att, i motsats mot motionären, anse öfverkontrollörernas befattning för en ganska vigtig länk i vårt nuvarande kontrollsystem, som det efter den sednast vidtagna nedsättningen i kontrollörernas arfvoden synes vara mindre lämpligt att beröfva Statsverket denna yttre garanti för deras riktiga tjensteutöfning. I den öfvertygelsen att öfverkontrollörsbefattningarnes indragning skulle leda, icke till vinst, utan till förlust för statskassan, får derföre Utskottet till Riksdagen hemställa,

att Herr Johannes Anderssons motion icke må bifallas.

§ 30.

Uti den under §§ 19 och 20 anförda motion har Herr *G. Bjerckander* med åberopande af åtskilliga erfarenheter eller farhågor rörande tillverkares utvägar att bedraga kontrollörerne och statskassan, föreslagit lagbestämmelser, hvarigenom dylikt svek för framtiden skulle vara omöjliggjordt, så nemligen, att i 30 § 1 mom. må

stadgas, att sprithållarens lock skall vara med *konstlås* försedd, och att ett ytterligare moment må tilläggas af innehåll, att nederlag för bränvin icke får finnas inom 500 alnars omkrets kring sprithållarens förvaringsrum.

Utskottet, som icke vill förneka, att ju snikenhetens uppfinningsförmåga kan gäcka de nuvarande så väl som alla andra möjliga lagbestämmelser i detta hänseende, anser dock det i Förordningen intagna stadgandet: att sprithållaren, med lås försedd, må i särskildt rum förvaras och der hållas fullkomligt fristående, redan innebära alla de garantier, som den vaksamme kontrollören till sin hjälp kan af lagstiftningen begära, och får det derföre hemställa,

att ofvannämnda yrkande icke må af Riksdagen vinna afseende.

Stockholm den 16 Mars 1869.

På Utskottets vägnar:

C. J. Oscar Alströmer.

Reservationer:

- 1:o) af Herr *A. G. Bennich* emot Utskottets beslut rörande §§ 4, 19 och 20.
- 2:o) af Herr *B. von Geijer* emot Utskottets beslut i afseende å § 4.